

Klasik Hrvatske naivne umjetnosti i Hlebinske slikarske škole Ivan Večenaj pred svojom slikom "Pevac nad ponorom" na izložbi "Povratak pevca" uz 15. Podravske motive u Galeriji Koprivnica". 1. rujna 2009. godine, snimio Vladimir Kostjuk

Ivan VEČENAJ

Seljak, slikar, pjesnik i književnik

PODRAVSKI MOTIVI

Prije petnaest godina, 1995. godine, rodila se ideja da se na otvorenom koprivničkom Zrinskom trgu pokaže naivno slikarstvo i kiparstvo, koje je bilo poznato i priznato daleko van naših granica i po čitavom svijetu, a pod imenom "Podravski Motivi". Slično čine čine u Đakovu s "đakovačkim vezovima", u Vinkovcima s "vinkovačkim jesenima" itd... Turističke zajednice grada Koprivnice i naše županije s upravom Muzeja grada Koprivnice, od početaka do ove 2009. godine uložili su veliki trud da se održe i ovi 15. po redu "Podravski motivi". Kod otvaranja ove priredbe već po običaju gradonačelnik grada Koprivnice predaje ključ grada Koprivnice najstarijem umjetniku da kao novi gradonačelnik upravlja i vodi brigu o Podravskim Motivima tri dana koliko i traju. Naravno, lijepa simbolika, hvale vrijedna a koja ima i posebnu težinu. Da bi se ipak nešto više znalo o naivnoj umjetnosti, primivši ključ grada Koprivnice rekao sam i ja u svome pozdravnom govoru ovo: *"Poštovanim damama i gospodi iz državne, županijske i gradske vlasti. Gostima i građanima, organizatorima i sudionicima ovih po redu 15. "Podravske Motiva", svima lijep pozdrav. Imam veliku čast da eto po 13 puta primam ključ grada Koprivnice, a po osmi puta od gradonačelnika gospodina Zvonka Mršića, kojemu se najljepše zahvaljujem na povjerenju.*

Ovom prilikom želio bih nešto reći, kome mi to dugujemo da imamo Naivnu Umjetnost i ove danas Podravske Motive? Naivna Umjetnost u ovim našim krajevima djeluje od tridesetih godina dvadesetog stoljeća pod imenom "Z E M L J A", u kojoj grupi bilo je nekoliko slikara među kojima mladi seljak Ivan Generalić iz Hlebina (jedini bez likovne akademije) koju je vodio akademski slikar prof. Krsto Hegedušić. Ovoj grupi slikara pridružili su se još dva seljaka Franjo Mraz iz Hlebina i Mirko Virius iz Đelekovca. Poslije drugog svjetskog rata pojavili su se mladi seljaci slikari: Dragan Gaži i Franjo Filipović u Hlebinama, Mijo Kovačić iz Gornje Šume i moja malenkost iz Gole, a nismo pripadali u ono vrijeme nikakvoj grupi dok bi nam se zajedničke izložbe uvijek zvale "Izložba Seljaka slikara". Ne za dugo broj mladih slikara se povećao toliko da su u Hlebinama počeli slikati Josip Generalić i kipari Mato Generalić i Martin Hegedušić, a u Goli su se pojavili slikari, moj brat Stjepan i Martin Mehkek. Svi mi mladi slikari imali smo veliku podršku u prof. Krsti Hegedušiću koji bi nam uvijek govorio "Dečki, to je dobro", a drugu veliku pomoć imali smo od doktora Leandera Brozovića, Osnivača gradskog Muzeja u Koprivnici, koji je sve mlade slikare okupljao, tako da je muzej bio naše svratište. Dr. Brozović s

prof. Aleksandrom Vrančićem 1954. godine organizirao je prvu poslijeratnu izložbu seljaka slikara u Koprivnici. Već slijedeće godine 1955. dr. Brozović priredio je svoju prvu samostalnu izložbu u Muzeju grada Koprivnice, a na kojoj su bili prisutni svi moji kolege slikari i Ivan Generalić, koji je tada bio najstariji među nama. Na tome otvorenju dr. Brozović rekao je: "Ovi dečki sa sela drže u svojim rukama kosu, i motiku i maršalski kist". Ne zadugo mi seljaci slikari dobili smo svoju galeriju u prostorijama Seljačke Stranke u Zagrebu, zaslugom njezinog predsjednika Franje Gažija, hlebinca, koja se ispočetka zvala "Galerija Seljaka Slikara", s kustosom koji je od tada vodio brigu o našim izložbama kod nas i u Svijetu. Ohrabreni riječima prof. Krste Hegedušića i vizijom dr. Leandera Brozovića, upotrijebili smo tada svoj Bogom dani dar za slikanje i krenuli na juriš, tako da smo postali "gromovnici", koji smo u ono vrijeme grmjeli Europom, Azijom, Amerikom, Afrikom i Australijom. Otvarali su nam vrata mnogi Muzeji i Galerije širom svijeta među kojima su bili: Ermitaž u Lenjingradu u SSSR-u, Mercury Gallery u Londonu u Engleskoj, A. S. Puškina u Moskvi, Museo di Pallazzo Braschi u Rimu u Italiji, Galleria Mona Lissa u Francuskoj, Musseum Kairo u Egiptu u Africi, Grann Palle Paris u Francuskoj, National Museum u Pekingu u Kini, Setagaya Art Museum Tokio u Japanu, Museum Arts Sidney u Australiji, Museum of Fine Arts u St.Petersburgu na Floridi u SAD i na stotine drugih širom svijeta. A u Vatikanskom muzeju moderne umjetnosti baš kao i sve zemlje svijeta tako i Hrvatska ima svoju sobu pod rednim brojem 55 a u kojoj su i naša djela, slike Naivne Umjetnosti trajno izložena. Kada smo izlagali u drugim zemljama uvijek bi nas primale velike i slavne osobe među kojima su bili - papa Pavao V., predsjednik talijanske države Giusepe Saragat, gradonačelnik grada Pariza Jacques Sirak, potom engleska princeza Margareta za posjeta Zagrebu, primio nas je i drug Tito za svog boravka u Koprivnici 1971. godine, veleposlanici Budimir Lončar u Washingtonu i Zdenko Svete u Rimu i mnogi drugi. Zapisani smo u mnoge svjetske Enciklopedije i Leksikone među kojima je i "GRANDE ENCICLOPEDIA" tiskana u Novinari u Italiji teška 7 kilograma a u kojoj su objavljena sva dostignuća cijelog svijeta od tehnologije, znanosti i umjetnosti, među kojima je i Hrvatska naivna umjetnost. Snimali su se o nama filmovi i filmovi o našoj naivnoj umjetnosti, naše slike često su bile u domaćim i svjetskim časopisima uz članke koje su novinari o nama pisali, a često su bile u kalendarima i na bombonjerama. Moja slika "Četiri Jahača Apokalipse" ušla je u Bibliju koja je tiskana u Londonu u Engleskoj pod naslovom "The BIBLE in 20 th CENTURY ART" u kojoj su samo najveći slikari svijeta kao: Picasso, Chagall, Dali, Kokoschka i još njih nekoliko, što nije čast samo za mene već i za naše naivno slikarstvo. U posjet su nam dolazili veliki i slavni ljudi pa i k meni u Golu među kojima bili su - američki glumac Jul Briner, talijanski glumac Giancarlo Giannini, književnici: Joža Horvat, Branko Ćopić, Gustav Krklec, podpredsjednik N.R.H. Franjo Gaži, princeza Gabrijela Habsburg sa sinom Patricom, direktor Po-dravke ing. Pavle Gaži, vicekancelar njemačke, zamjenik kancelara Willy Brandta,

Hans-Jürgen Wischnewski, trener DINAMA Ćiro BlaŹević s momĉadi, skijaŹ Bojan KriŹaj... Likovni kritiĉari svjetskog glasa: Otto Bihajli-Merin i prof. dr. Grgo Gamulin, general JNA kirurg i dr. Izidor Papo, i stotine drugih prije Domovinskog rata. Za vrijeme Domovinskog rata i poslije njega posjetili su me: premijer dr. Ivo Sanader, predsjednik HSS-a Zlatko Tomĉić, prof. Zdravko Tomac, kardinal Franjo Kuharić, biskupi: Đuro Kokša, Marko Culej i Franjo Mrzljak, miss hrvatske Branka Bebić, gradonaĉelnik Grada Koprivnice Zvonimir Mršić, predsjednik SDP-a Zoran Milanović i mnogi drugi. Svima njima veliko hvala.

Danas u našem kraju imamo veliki broj naivnih likovnih umjetnika u selu pa i u gradu koji su pošli našim utrim stazama i koji imaju svoje likovne udruge u Hlebinama, Molvama, Goli i u Podravki u Koprivnici. Eto ja toliko o našoj naivnoj umjetnosti i njezinim temeljima na kojima poĉivaju i ovi danas "Podravski motivi". A naivna umjetnost, kao i sve druge, ne pripada niti jednoj ili nikakvim politiĉkim strankama već pripada Hrvatskom narodu i ĉitavom svijetu. Hvala i sretno svima.

*U potpisu gradonaĉelnik "Podravskih motiva" Ivan Veĉenaj
U Koprivnici 3. srpnja 2009.*

A sada nešto o "Podravskim motivima", od poĉetaka do danas.

Pod ovim naslovom ili imenom "Podravski motivi" od poĉetka 1995. godine uz slike i kipove naivnih slikara nastupaju i druga zanimanja i tako su obogatili sadržajem izloŹbeni prostor na Zrinskom Trgu u Koprivnici, meĉu kojima su se našli: kovaĉi, krojaĉi, bravari, postolari, tkalci, stolari, mlinari, tesari, kolovratari, i mnogi drugi zanati koje je vrijeme nemilo pregazilo. Sa svojim starim alatom pokazivali su kako se i ĉime se nekada izraĉivalo, tako da se onih tri dana trajanja moglo vidjeti i slušati: kako slikari slikaju, kipari izraĉuju figure, ĉulo se udarca malog i velikog kovaĉkog ĉekiĉa po uŹarenom Źeljezu, vršalicu stroj za vršenje Źita, tkalaĉki stan kako tka, staru Źivaĉu mašinu SINGERICU kako Źtepa ili Źiva, i mnogo drugoga od ruĉnih radova Źlinganja, Źtikanja našivenih ruĉnika, stoljnjaĉka i drugih natkanih predmeta ili odjeće, crvenom, plavom ili smeĉdom merkom ili koncem. Svoje mjesto na "Podravskim Motivima" našli su i proizvoĉaĉi vina, rakije, gverca i nekih ljekovitih pića, a bilo je vrsnih domaĉica u kuhanju i peĉenju domaĉih kolaĉa npr. od davnine poznata orehnjaĉa, makovnjaĉa, mazanica, maĉarica itd., a o Źtruklima da se i ne govori jer su ih ispekle nekoliko stotina metara duge. Od mesnih proizvoda bila je salama, jeger, duŹine više od tisuću metara, koja se besplatno dijelila kao Podravkin poklon. Sve ovo na Zrinskom Trgu u Koprivnici bilo je uveleĉano i popraĉeno bogatim sadržajem iz kulture. Nastupali su mnoga KUD-a iz okolice i susjedne Maĉarske, koja su u svojim narodnim nošnjama izvodili stare narodne plesove, pjesme i obiĉaje, od vršenja, ĉehanja

perja, pa kako se prela konoplja pa do božićnih, svatovskih i drugih prigodnih narodnih običaja. Za tu prigodu dolazio je iz Zagreba posebni vlak s turistima, a svojim prisustvom uveličali su ovaj događaj i neki ministri i gradonačelnici, među kojima je bila Pave Župan Rusković, predsjednik HSS-a u ulozi predsjednika Hrvatskog Sabora Zlatko Tomčić, gradonačelnik Grada Zagreba Milan Bandić i mnogi drugi. Ovu veliku i značajnu priredbu za Grad Koprivnicu, vodili su sjajni i izvrsni najavljiivači i voditelji koji su nadopunili mnogi pjevači, zabavljači i glumci među kojima je bio i Miška Novosel Miško. Pjevalo se i zabavljalo više puta uz limenu glazbu i tamburaše. "Eto, Koprivnica ipak danas ima kaj drugi nemajo, tam i, ftiči drugač popevajo." Hvala županijskim i gradskim vlastima, turističkim djelatnicima, sponzorima; dobrim ljudima, a posebno hvala upravi Muzeja grada Koprivnice koji nastavlja započeto djelo pokojnog dr. Leandera Brozovića i vodi brigu i drži na okupu ovu veliku i brojnu plejadu naivnih umjetnika.